

El dia en què Balaídos va representar les aspiracions nacionals de Galícia

Coincidint amb la celebració del Día da Patria Galega, la diada nacional de Galícia, fem memòria de com el futbol va servir per reivindicar l'autogovern gallec un cop acabada la dictadura franquista

Els jugadors del Celta exhibeixen la bandera nacional de Galícia a Balaídos el 4 de desembre de 1977 | NosDiario

Tal com havia succeït a Euskadi, quan el 5 de desembre de 1976 els capitans de l'Athletic bilbaí i de la Real donostiarra van saltar al terreny de joc d'Atotxa amb una ikurriña quan l'enssenya basca encara no estava legalitzada, o gairebé un any abans a Catalunya, quan el Camp Nou s'havia omplert de senyeres per rebre el Reial Madrid, el 28 de desembre de 1975, tot just un mes després de la mort de Franco, Galícia, que avui celebra el seu *Día da Patria*, també va viure la seva particular jornada de reivindicació nacional en un estadi de futbol.

En concret, va ser el 4 de desembre de 1977, dos anys més tard de l'exhibició de senyeres al Camp Nou i gairebé dotze mesos exactes després de la ikurriña d'Atotxa. En aquella ocasió, els jugadors del Celta de Vigo van sortir a la gespa de Balaídos, el seu estadi, amb una bandera gallega gegant. Una enssenya que compartia colors amb els del seu equip que precisament s'havia inspirat en ella per establir la seva equipació.

La data del retorn de la senyera nacional gallega a un estadi de futbol no havia estat pas escollida a l'atzar. El nacionalisme gallec va voler que coincidís amb la convocatòria d'una gran mobilització en defensa de l'autogovern a les principals ciutats del país. Aquell 4 de desembre, doncs, es va convertir en una data clau per a la Transició política no només a Galícia sinó també al

conjunt de l'Estat espanyol, ja que aquell mateix dia també es van celebrar grans mobilitzacions en favor de l'autogovern a Andalusia, una circumstància que no va agradar gens al poder central madrileny.

Pancarta als carrers de Vigo convocant la manifestació del 4 de desembre de 1977 en defensa de l'autonomia gallega Foto: Vigonaretina

En concret, el 4 de desembre gairebé mig milió de gallecs i gallegues van sortir als carrers per reclamar un Estatut d'autonomia. La manifestació més nombrosa va ser la que es va realitzar a Vigo, que va aplegar 300.000 persones en defensa de l'autonomia de Galícia. D'entre les moltes consignes presents a la marxa, n'hi havia una especialment il·lustrativa de la voluntat dels manifestants: "*Pra que non sigan decidindo por nós. Pra que a nosa terra escomece a ser nosa. Por unha autonomía que poda solucionar realmente os nosos problemas*".

Amb aquella manifestació, la més nombrosa que havia viscut Galícia fins aleshores i que havia comptat amb el suport de pràcticament tots els partits polítics, des de la UCD de Suárez fins al Partit Comunista gallec, passant per les diferents forces autonomistes i nacionalistes a més de nombrosos ajuntaments i diputacions provincials, la ciutadania gallega deixava ben clara la seva voluntat d'agafar les regnes del seu futur.

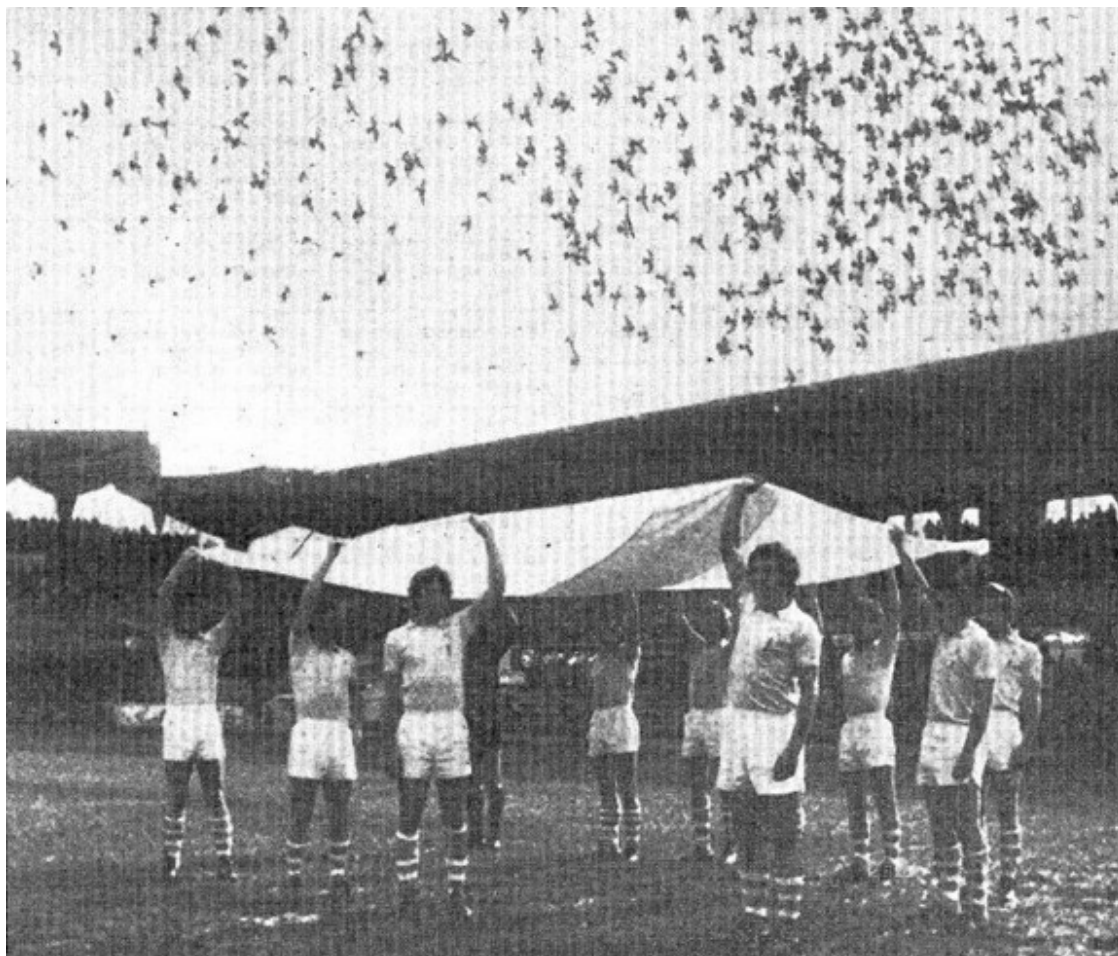

Capçalera de la històrica manifestació del 4 de desembre de 1977 a Vigo que va aplegar 300.000 persones en defensa de l'autonomia gallega Foto: Arxiu

Conscients de l'impacte que el futbol tenia en la societat gallega i en la del conjunt de l'Estat espanyol, els promotors de la mobilització del 4 de desembre de 1977 no van voler que la jornada reivindicativa s'acabés amb la fi de la manifestació i van planificar una acció a l'estadi de Balaídos on durant la tarda d'aquell diumenge el Celta havia d'enfrontar-se al Granada andalús en un partit de lliga de la segona divisió estatal.

El terreny havia estat prèviament aplanat pels 19 jugadors gallecs del club de Vigo que, en un manifest redactat en gallec, s'afegien a la convocatòria en defensa de l'autogovern i feien una crida a tota l'afecció a participar en la mobilització en defensa de l'Estatut. Així doncs, amb l'objectiu de retornar els símbols gallecs als estadis de futbol, els organitzadors de la marxa van encarregar la confecció d'una gran bandera nacional per tal que fos exhibida a Balaídos abans de l'inici del partit. L'ensinya es va realitzar en una fàbrica de pantalons de Porriño gràcies a les gestions de Manuel Soto, militant del Partit Socialista de Galícia i de fortes conviccions galleguistes que, dos anys després, seria escollit alcalde de Vigo. Va ser pagada pel Celta, ja que els organitzadors de la mobilització no podien fer front a l'elevat volum de la factura.

Pocs minuts abans del xiulet inicial del Celta-Granada, els jugadors de l'equip local van saltar a la gespa enarborant l'ensinya gallega, mostrant-la al conjunt dels espectadors presents a Balaídos que la van rebre amb forts aplaudiments. Era la primera vegada des de 1936 que la bandera nacional de Galícia tornava a un estadi de futbol. Un moment històric que va posar la pell de gallina a molts dels afeccionats del Celta que van poder presenciar-lo. Aquell mateix dia, les jugadores de bàsquet del Celta femení van repetir el gest en el partit que disputaven al pavelló d'As Travesas, evidenciant la complicitat de tots els estaments del club amb la reivindicació autonomista.

Els jugadors locals exhibint la bandera gallega mentre desenes de coloms emprenen el vol abans del Celta-Granada de 1977 Foto: Gradaderoio

Per si això no fos poc, quan els jugadors de l'equip local van arribar al centre del camp, la megafonia de Balaídos va anunciar, sorprenent bona part del públic, la interpretació de l'himne gallec. Instants després, mentre desenes de coloms emprenien el vol sobre l'estadi, es començava a escoltar Os Pinos, un poema escrit per Eduardo Pondal i musicat per Pascual Veiga a finals del segle XIX que la dictadura franquista havia prohibit després que la Segona República n'hagués decretat l'oficialitat.

Fruit de la voluntat del franquisme d'anul·lar totes les expressions del nacionalisme gallec, molts dels espectadors que omplien Balaídos desconeixien la lletra i la melodia del seu himne nacional, que pregonava la redempció de la Nació del Breogán, un dels noms amb els quals, gràcies a Os Pinos, es coneix la nació gallega.

Tot i que van ser més aviat pocs els qui van cantar "*Pois donde quer gigante, a nosa voz pregóa, a redenzón da boa Nazón de Breogán*", l'emoció va desbordar les graderies. La bandera i l'himne gallec lluíen en plenitud en un estadi ple de gent el mateix dia en què la ciutat de Vigo havia acollit una històrica manifestació reclamant l'autogovern per a Galícia.

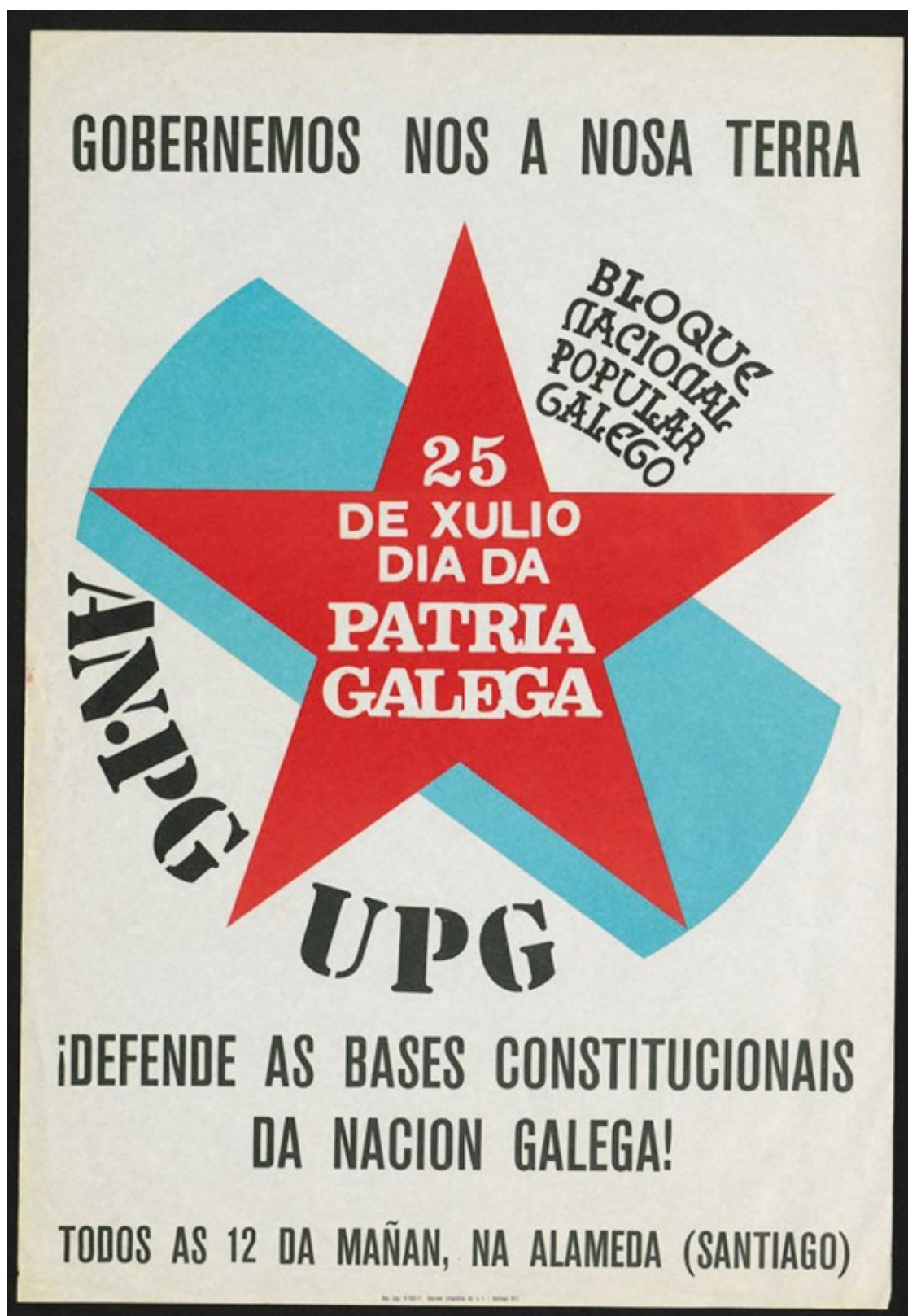
*Alineació del Celta de la temporada 1977-78 en què l'equip de Vigo va aconseguir l'ascens a primera divisió
Foto: Pinterest*

Malgrat que el resultat era el menys important, el Celta va guanyar el partit per 2-0 encoratjat per un públic emocionat pels actes galleguistes que s'havien viscut durant el prelude del matx. Pels organitzadors de les mobilitzacions, el que s'havia viscut a Balaídos era tant o més important que el volum de manifestants que havien omplert els carrers de Vigo i de les principals ciutats de la Nació del Breogán.

No en va, com ells mateixos explicaven, el futbol i el Celta els permetien fer arribar el seu missatge més enllà dels entorns polititzats. N'és un exemple com, en bona part de les fàbriques gallegues, el dilluns 5 de desembre de 1977, es va parlar més del Celta saltant al camp amb la bandera gallega que no pas de les grans manifestacions autonomistes de la vigília. Tota una metàfora de la força social del futbol i de l'impacte dels missatges que aquest vehicula.

Aquella temporada 1977-78, potser empès pels anhels d'un major poder per a Galícia expressats pels seus afeccionats, el Celta va aconseguir el tercer lloc de la classificació de la lliga de segona divisió, el darrer que donava dret a l'ascens a la màxima categoria del futbol estatal.

Un any més tard, però, els de Vigo van tornar a baixar, en una muntanya russa d'emocions molt semblant a la que vivia Galícia. I és que després de la manifestació del 4 de desembre de 1977, que va desfermar l'eufòria dels partidaris d'un ampli autogovern, el galleguisme va rebre com un gerro d'aigua freda que, el 1979, la Comissió Constitucional del Congrés dels Diputats espanyol retallés notablement el projecte d'Estatut d'autonomia, en el que l'independentisme galleg ja no havia volgut participar, apostant per desenvolupar les bases constitucionals d'un nou estat per a Galícia.

Cartell del Bloque Nacional Popular Galego cridant a la defensa de les bases constitucionals en ocasió del Día da Patria de 1977 Foto: CEDOC-UAB

Aquella retallada va ser contestada amb una nova gran mobilització organitzada per l'esquerra i el nacionalisme gallec que, el 4 de desembre de 1979, va aplegar gairebé dos centenars de milers de ciutadans. El seu objectiu era denunciar l'Estatuto do Aldraxe. És a dir, l'Estatut del greuge que el govern de Madrid, encapçalat aleshores per la UCD, perpetrava contra la voluntat de Galícia tot escapçant les seves aspiracions nacionals. La desafecció vers l'Estatut que aquesta retallada va comportar va quedar palesa en el referèndum per aprovar-lo que es va celebrar el 21 de desembre de 1980.

Tot i que un 73,5% dels gallecs que van acudir a les urnes van votar-hi a favor, la dada més rellevant d'aquella jornada electoral va ser l'abstenció, que va superar l'escandalosa xifra del 71%. Una dada que, lògicament, restava legitimat a un Estatut que comptava amb la ferma oposició de l'independentisme gallec que, malgrat tot, tampoc va poder apuntar-se l'èxit de l'abstenció, ja que la Unión do Povo Galego, la principal organització independentista, va cridar a votar no, com també ho van fer la resta de partits que integraven el Bloque Nacional Popular Galego.

En sintonia amb els temps convulsos que el moviment nacionalista gallec vivia durant l'inici de la dècada dels vuitanta, el Celta va iniciar la temporada 1980-81 a la segona divisió B, després d'haver perdut durant dos anys consecutius la categoria. Una bona metàfora de la lluita per l'autogovern gallec. Un combat que havia passat dels anhels de llibertat i de plena autonomia manifestats en la mobilització del 4 de desembre de 1977 a la realitat d'un text legal retallat per Madrid que no va despertar cap entusiasme entre el poble gallec quan va ser votat en referèndum.